

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้ทำขึ้นเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจการลงทุนขึ้นส่วนผงโลหะอัดขึ้นรูปในประเทศไทยโดยบริษัทข้ามชาติญี่ปุ่น มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาปัจจัยที่ใช้ในการลงทุนอุตสาหกรรมขึ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย โดยจะทำการศึกษาถึงนโยบายภาครัฐในอดีต ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จากผู้ประกอบการโดยตรงในอุตสาหกรรมขึ้นส่วนดังกล่าว รวมทั้งการศึกษาถึงความเป็นมาและสภาวะการลงทุนของขึ้นส่วนผงโลหะอัดขึ้นรูปในประเทศไทย นโยบายและพฤติกรรมของผู้ผลิตรถยนต์ที่มีส่วนช่วยและเป็นแรงผลักดันต่อผู้ผลิตขึ้นส่วนญี่ปุ่นในการตัดสินใจเพิ่มฐานการผลิตลงทุนในประเทศไทย หลังจากนั้นจะทำการเปรียบเทียบโรงงานผู้ผลิตขึ้นส่วนเดียวกันนี้ในบางประเทศที่ได้มีการลงทุนเกิดขึ้นก่อน และทำการสรุปว่าเพราะเหตุใดบริษัทผู้ผลิตญี่ปุ่นจึงตัดสินใจลงทุนเพิ่มฐานการผลิตขึ้นในประเทศไทยแทน และในการศึกษาส่วนสุดท้าย จะนำปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการลงทุนขึ้นส่วนมาวิเคราะห์ว่าปัจจัยใดที่สร้างความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบต่อการลงทุนขึ้นส่วนนี้ในประเทศไทย

โดยผลของงานวิจัยนี้พบว่าความต้องการในการลงทุนในต่างประเทศของบริษัทผู้ผลิตขึ้นส่วนข้ามชาติญี่ปุ่นอยู่บนพื้นฐานเหตุผลเดียวกันอันได้แก่ การแก้ไขปัญหาการแข่งขัน ซึ่งผู้ผลิตญี่ปุ่นจำเป็นต้องขยายการผลิตและการขายให้ได้ทั่วโลก จึงต้องการหาฐานการผลิตขึ้นส่วนที่มีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบเพื่อขยายการค้าเพื่อการส่งออก ประกอบกับขนาดตลาดในประเทศไทยมีขนาดใหญ่และมีกำลังซื้อเหมาะแก่การลงทุน และด้วยสาเหตุของการเต็มกำลังการผลิตของประเทศไทย ทำให้ต้องมองหาการลงทุนใหม่ในประเทศที่มีปัจจัยความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบซึ่งตามเงื่อนไขของทฤษฎีการลงทุนระหว่างประเทศของ Dunning นั้น อาจสรุปได้ว่าประเทศไทยสามารถบรรลุเงื่อนไขความได้เปรียบทั้ง 3 ประการกล่าวคือ

1) การเป็นเจ้าของสินทรัพย์บางประการ อันได้แก่ ความได้เปรียบในเรื่องเทคโนโลยีในการผลิต ความได้เปรียบเรื่องการจัดการ ความได้เปรียบในเรื่องเงินทุน เนื่องมาจากผู้ผลิตขึ้นส่วนรถยนต์ค่ายญี่ปุ่นส่วนใหญ่เป็นผู้ผลิตที่มีความเข้าใจและเป็นเจ้าของเทคโนโลยีเอง และมีระบบการจัดการที่เหนือกว่าผู้ประกอบการไทย

2) ความได้เปรียบในการทำให้เป็นประโยชน์แก่องค์กรตัวเอง อันได้แก่ การเลือกตั้งฐานการผลิตในประเทศไทยแล้วทำการขยายการผลิตไปยังภูมิภาคทั่วโลก ถือเป็นการขยายการประกอบการของตน โดยเฉพาะในแถบเอเชียซึ่งเป็นแหล่งตลาดใหญ่ และมีความต้องการขึ้นส่วนยานยนต์สูง และที่สำคัญคือ รัฐบาลประเทศไทยพยายามสนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลาง

การผลิตรถยนต์ของภูมิภาคเอเชีย (Detroit of Asia) ทำให้ชื่อเสียงของอุตสาหกรรมยานยนต์ของไทยเริ่มเป็นที่รู้จักของคนทั่วโลก

3) ความได้เปรียบที่เกิดจากแหล่งที่ตั้ง ซึ่งได้แก่ ความได้เปรียบด้านขนาดของตลาดในประเทศไทย การเป็นฐานผู้ผลิตรถบรรทุกขนาดเล็ก ความได้เปรียบด้านเสถียรภาพการเมือง ความได้เปรียบด้านคุณภาพและค่าจ้างแรงงานที่เหมาะสมการมีโครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศเช่น AFTA, AICO ซึ่งส่งผลดีทางด้านภาษี

สำหรับอุตสาหกรรมชิ้นส่วนโลหะอัดขึ้นรูปนั้น นโยบายของภาครัฐที่ผ่านมาเป็นกุญแจตัวแรกที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์อย่างเป็นรูปธรรม เหตุผลใหญ่ในการลงทุนจากต่างประเทศนั้นคือ การลดต้นทุนการผลิต ซึ่งการลงทุนในประเทศไทยนั้นนอกจากช่วยแบ่งการผลิตจากประเทศญี่ปุ่นและการแบ่งงานกันทำระหว่างประเทศแล้ว ยังสามารถขยายผลิตภัณฑ์ชิ้นส่วนเดียวกันแต่หลากหลายรุ่นเนื่องจากมีตลาดในประเทศรองรับ และเป็นการบุกเบิกตลาดใหม่ในภูมิภาคอื่นได้อีกด้วย

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ เพราะได้รับความกรุณาจาก ผศ.ดร.ศุภช คุชลาศัย ที่ได้เสียสละเวลาในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา พร้อมทั้งให้ข้อมูล ความรู้ คำแนะนำ และรวมถึงกระบวนการคิดและกรอบการวิเคราะห์ข้อมูลในการทำวิจัย ผู้เขียนจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และขอขอบพระคุณ รศ.ดร.ชนินทร์ มีโกศล กรรมการสอบงานวิจัยเฉพาะเรื่องที่ได้ให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขให้งานวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ Mr. Norimichi Yunoki ผู้บริหารจากบริษัทแม่ที่ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายขายในบริษัท ซูมิโตโม ซินเตอร์ คอมโพเนนทส์ (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งได้ให้ข้อมูลในส่วนของการสัมภาษณ์ และการขอข้อมูลด้านการตลาดและการจัดการจากบริษัทแม่ในประเทศญี่ปุ่น นอกจากนี้ ขอขอบคุณพนักงานระดับหัวหน้างานด้านฝ่ายผลิตและฝ่ายคุณภาพที่ได้ช่วยให้ข้อมูลในการผลิตบางส่วนจึงทำให้งานวิจัยสมบูรณ์ขึ้น

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณพ่อ คุณแม่ และ ครอบครัว ที่คอยเป็นกำลังใจในการทำวิจัยจนสำเร็จการศึกษา รวมถึง เพื่อนๆ MBE รุ่น 8 ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและคอยห่วงใยมาโดยตลอด

ท้ายนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณที่ดีของงานวิจัยให้กับผู้มีพระคุณทุกท่าน แต่หากมีข้อผิดพลาดหรือมีข้อบกพร่องประการใดๆ ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่ผู้เดียว

วิภาสรี วัฒนกิตานนท์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ. 2549